

EXTRA PASTORALE BEGELEIDERS

EEN KANS VOOR BIJZONDER PASTORAAT

Vastgesteld 10 april 2009
Werkgroep Coördinatie Extra Pastorale Begeleiding

Mw. X. is vroeger op school veel gepest en heeft een groot minderwaardigheidsgevoel. In tegenstelling tot haar twee zussen is ze op school weinig succesvol en, omdat ze erg onzeker is, is zij nu voor de tweede maal aan het eind van haar proeftijd door een werkgever 'ontslagen'. Met depressieve klachten heeft ze zich aangemeld bij Eleos en krijgt nu psychotherapie. Er moet veel 'oud zeer' verwerkt worden. Naast de drie-kwartier-durende gesprekken die ze elke veertien dagen met de psychotherapeute heeft is het van belang dat ze haar verhaal kwijt kan bij iemand die ze vertrouwt, die ruim de tijd heeft om te luisteren en die enig inzicht heeft in haar ziektebeeld.

Door het overlijden van hun enig kind, dat ze beiden op een heel verschillende manier een plek in hun leven probeerden te geven, zijn dhr. en mw. Y geestelijk van elkaar verwijderd. Als mw. Y een ernstige ziekte krijgt wordt zij langdurig en intensief door haar man verzorgd wat ten koste gaat van zijn sociale contacten. Na het overlijden van mw. Y valt dhr. Y in een gat. Naast het 'dubbele' verdriet gaan ook schuldgevoelens een grote rol spelen. Predikant en wijkouderling bezoeken br. Y. in het begin regelmatig maar als ook het rouwproces wat stagneert blijkt ook op langere termijn specifieke zorg nodig. Naast de pastorale zorg van predikant en wijkouderling zou een luisterend oor van een invoelend en kundig Extra Pastorale Begeleider, die inzicht heeft in de mechanismen die optreden, hier iets extra kunnen bieden.

Mw. Z. heeft een persoonlijkheidsstoornis. Jarenlange opnames en behandelingen hebben er uiteindelijk toe geleid dat ze er redelijk mee om kan gaan. Toch is ze nog regelmatig uit balans. In deze periodes kan ze bij een Extra Pastorale Begeleider haar verhaal kwijt en wordt ze bemoedigd en ondersteund om wat ze in therapie heeft geleerd weer in praktijk te brengen.

Doelgroep

De doelgroep van dit bijzonder pastoraat bestaat hoofdzakelijk uit gemeenteleden die op de levensweg emotioneel averij hebben opgelopen, bijvoorbeeld door verlies, afwijzing, misbruik, andere traumatische gebeurtenissen. Ook valt te denken aan langdurige overbelasting, waardoor sprake is van een psychosociale en/of psychiatrische problematiek.

Het is te verwachten dat deze doelgroep in de komende jaren steeds groter zal worden, enerzijds door complexe ontwikkelingen in onze samenleving, anderzijds door de prognose van verminderde beschikbaarheid van professionele hulpverlening. Deze ontwikkelingen vragen om een toename van 'vrijwillige hulpverlening', of liever gezegd 'psychosociale mantelzorg'.

Doel

Het is de bedoeling dat door het aanvullend bezoekwerk door Extra Pastorale Begeleiders betreffende gemeenteleden een luisterend oor vinden en bemoedigd worden. Door het delen van hun negatieve levenservaringen kan het verleden deels van de pijn ervan worden ontdaan en in het juiste perspectief worden geplaatst. Daarbij kan begrip, nabijheid, troost en bemoediging heilzaam zijn. Het kan hierbij gaan om 'nevenzorg', naast de professionele hulpverlening, maar ook om nazorg nadat iemand is 'uitbehandeld'. Mogelijk wordt ook door het op het juiste moment inschakelen van Extra Pastorale Begeleiders voorkomen dat een situatie escaleert, zodat professionele hulp achterwege kan blijven.

Extra Pastorale Begeleider

Bij 'Extra Pastorale Begeleiders' wordt gedacht aan positief meelevende belijdende leden van de gemeente die bereid zijn anderen en de gemeente te dienen. Naast bijbelkennis en mensenkennis is ook enig inzicht in psychosociale problemen nodig. Het spreekt vanzelf dat voor het werk ook goed kunnen luisteren, een goed invoelingsvermogen en goede contactuele eigenschappen van belang zijn. Ook nodig is het vermogen om de goede balans tussen 'nabijheid' en 'distantie' te bewaren. Verder dient een Extra Pastorale Begeleider goed met de geheimhoudingsplicht om te kunnen gaan en uiteraard tijd beschikbaar te hebben.

Het inzetten van Extra Pastorale Begeleiders

Extra Pastorale Begeleiders zijn in principe dames of heren die de tweejarige opleiding van de Stichting Psycho Pastorale Toerusting (PPT, www.stichtingppt.nl) hebben afgerond.

Met deze opleiding kunnen de Extra Pastorale Begeleiders uitstekend worden ingeschakeld in situaties waarbij door psychosociale problematiek specifieke en soms langdurige zorg gewenst is. Noem het maar 'psychosociale mantelzorg'.

In verschillende kerkelijke gemeenten in ons land is inmiddels van de inzet van Extra Pastorale Begeleiders gebleken, dat het een waardevolle aanvulling is op het reguliere bezoekwerk door predikant en ambtsdragers/pastorale medewerkers. Dit aanvullende bezoekwerk voorziet duidelijk in een behoefte.

Verantwoordelijkheden

Hoe liggen de verantwoordelijkheden rondom dit aanvullende bezoekwerk?

Wijkkerkenraad

De wijkkerkenraad is en blijft verantwoordelijk voor het bezoekwerk in de eigen wijkgemeente.

Naar behoefte zal er dan ook per wijkkerkenraad bezien worden of, in hoeverre en op welke wijze

Extra Pastorale Begeleiders ingezet kunnen worden als aanvulling op het bestaande bezoekwerk.

Ook is het de wijkkerkenraad die de randvoorwaarden bepaalt waaronder een Extra Pastorale Begeleider kan worden ingezet. De wijkkerkenraad bepaalt het profiel, de taakomschrijving en verder afspraken.

Daarnaast is de wijkkerkenraad verantwoordelijk voor de eventuele werving van Extra Pastorale Begeleiders voor het werk in de eigen wijkgemeente. Mede omdat het gaat om het bezoekwerk aan vaak kwetsbare gemeenteleden is een goede 'selectie' van groot belang.

Waar nodig kan, zonodig in overleg met de Werkgroep Coördinatie Extra Pastorale Begeleiding, een beroep worden gedaan op Extra Pastorale Begeleiders uit een andere wijkgemeente.

Predikant

Bij de eventuele inzet van Extra Pastorale Begeleiders is in principe de wijkpredikant de eerst betrokkene bij de aansturing en begeleiding van een Extra Pastorale Begeleider. Dit zal zoveel mogelijk gebeuren in overleg met betreffende sectieouderling, eventuele pastorale medewerker en diaken. Hoe de communicatielijnen lopen, kan per wijkgemeente worden ingevuld en kan ook per situatie verschillen.

Extra Pastorale Begeleiders

Extra Pastorale Begeleiders doen hun bezoekwerk op verzoek van en onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraad. De Extra Pastorale Begeleider wordt hierbij aangestuurd door de wijkpredikant en zal ook aan deze over het bezoekwerk rapporteren op daarop vooraf vastgestelde wijze.

Voorafgaand aan de inzet tot Extra Pastorale Begeleider is het volgen van een daarvoor bestemde opleiding gewenst.

Werkgroep Coördinatie Extra Pastorale Begeleiding

De Werkgroep kan desgevraagd adviseren op het gebieden van o.a.:

- de procedure van opleiding van Extra Pastorale Begeleiders;
- het aanstellen van Extra Pastorale Begeleiders, bijvoorbeeld inzake profielschets, gelofte en verklaring van geheimhouding;
- protocollen: op welke wijze kunnen Extra Pastorale Begeleiders te werk worden gesteld, volgens welke communicatielijnen, in overleg met welke personen?
- toerusting: hoe kunnen de Extra Pastorale Begeleiders permanent worden toegerust voor hun taak?

Intervisiegroep

Onder de mogelijkheden om toegerust te worden kan de Intervisiegroep genoemd worden.

Deze groep bestaat uit allen die de opleiding tot Extra Pastorale Begeleider (via de PPT) hebben afgerond en inmiddels in de wijken werkzaam zijn. De groep komt niet primair samen voor overleg over de voortgang van het werk, maar vooral om volgens een beproefde methodiek knelpunten te bespreken. Casussen worden strikt anoniem ingebracht en middels intervisie worden de Extra Pastorale Begeleiders verder tot hun taak toegerust. In deze groep kunnen vanaf 2004 zowel leden uit de Hervormde Gemeente als uit de Gereformeerde Kerk Ermelo deelnemen.

[het stuk BELEID POSITIE EXTRA PASTORALE BEGELEIDERS: OPLEIDING - AANSTELLING – BEGELEIDING vindt u een meer uitgebreide beschrijving van de taakomschrijving van Extra Pastorale Begeleiders, een profielschets en een eventueel te ondertekenen verklaring van geheimhouding.]